

Undersökning om partiellt arbetsföra i Danmark

En undersökning har tagits upp i det danska socialförsäkringsinstitutet rörande de fysiskt handikappades möjligheter att beredas bättre existensvillkor och social anpassning.

Det förefaller som om de flesta handikappade genom att utnyttja dolda reserver vore relativt väl anpassade till arbetslivet. Ej så sällan tycks emellertid förekomma en viss överkompensation av de fysiska bristerna. Den handikappade tar ofta på sig bördor, som han i längden inte orkar med och dessa kan på lång sikt medföra rehabiliteringsmässiga problem. Skulle dessa förmodanden bekräftas i huvudundersökningen måste det få en avgörande betydelse för vår syn på dessa problem och utgöra ett starkt argument för tidiga åtgärder.

Det är emellertid ovisst om tidiga åtgärder på dessa områden är praktiskt möjliga. Detta beror bl. a. på i vilken utsträckning de arbetsmässiga knoskvenserna av olika handikapp för närvarande kan medicinskt bestämmas, en fråga som utredningen också skall uppmärksamma.

Det finns all anledning att med intresse avvakta resultatet av den danska undersökningen.

Hälsokampanj hos SJ

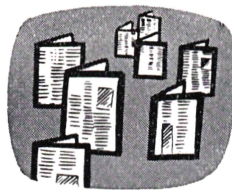
SJ har nyligen startat en stor hälsokampanj med en upptaktskonferens i Stockholm med deltagare från hela landet. Man vill där öka intresset för motion bl. a. för att motverka de vanliga ryggåkommorna. SJ har 60.000 anställda och medelsjukligheten är 12 dagar per år och man. I Malmödistriktet var under 5-årsperioden 1957—61 inte mindre än 30.529 sjukdagar att

hänföra till ryggbesvär. Man har skaffat 15 cykelergometrar som man använder för att testa konditionen och man har redan funnit att detta stimulerar personalen att på olika sätt med promenader och friluftsliv skaffa sig bättre kondition. En grupp bussförare i Stockholm hade vid en test usel kondition i 60 procent men redan efter en månad hade gruppen förbättrat sin kondition så att endast 30 procent låg kvar i den dåliga gruppen.

Utdelning 1963 från Konung Gustaf V:s 80-årsfond

Styrelsen meddelar att från 80-årsfondens forskningsfond står till förfogande 190.000 kronor som utdelas för forskning inom de invalidiserande folksjukdomarnas områden, i första hand barnförlamning och de reumatiska sjukdomarna. Från Fredrik och Hilda Hagströms fond får disponeras ca 15.000 kronor för utforskande av de allergiska sjukdomarnas uppkomst och bekämpande. Anslag beviljas för forskning inom Sverige men även för understödjande av svenska forskares studier utomlands. Bidrag till tryckningskostnader beviljas regelmässigt icke.

Ansökan om anslag göres skriftligen hos styrelsen för fonden senast den 31 januari 1963 (adress: Försäkringsdomare F. Broberg, S:t Eriksgatan 79, 5 tr., Stockholm Va). Till ansökan skall fogas plan för undersökningsarbetet, uppgift om institution, tidpunkt för färdigställandet, samt utgivna skrifter m. m. som styrker vederbörandes förutsättningar för behörig användning av anslaget. Fonden beslutar före 15 maj 1963 om utdelning samt om tid och övriga villkor för utbetalning.

UR PRESS-DEBATTEN

Brottsbalken

Den nya brottsbalken har antagits av riksdagen och i samband därmed har ett par specialfrågor ganska livligt debatterats både i riksdagen och i pressen. Det gäller bl. a. förslaget om straff på våldtäkt inom äktenskapet. Tidigare har man ansett att våldtäktshandlingen innebar att mannen kränkt kvinnans självbestämmanderätt genom att tilltvinga sig otukt, dvs. könsförbindelse utom äktenskapet. Man har nu frångått detta, vilket uppkallat protest från bl. a. fru Sjövall i andra kammaren. Hon påpekar svårigheterna för en polisutredning i dessa inomäktenskapliga frågor. *Tidningen Arbetet* instämmer.

Hur skall bevisning om dessa nya brott åstadkommas i praktiken? Hur omfattande kan polisutredningen tänkas bli i "normalfallet"? När man på sin tid straffbelade lindrigare misshandel, som begås i hemmet, var man mycket rädd för att åstadkomma vidsträckt polisingripanden i familjesfären; nu tycks man inte ha haft några motsvarande betänkligheter. Fru Sjövall argumenterade med sådan framgång, att andra kammaren biföll hennes reservation; utan tvekan en anmärkningsvärd framgång för en ensam reservant.

En annan omdiskuterad fråga är brottsbalkens försök att motverka ungdomsprostitutionen genom att kriminalisera försök att mot erbjuda av vederlag skaffa tillfällig könsförbindelse med ungdom under 18 år. Även här invänder *Arbetet*:

Hur många tveksamma situationer kan ej beräknas uppkomma, där man måste fråga sig om "kunden" bort inse, att flickan verkligen var under 18 år? Det förefaller som om bestämmelserna skulle kunna leda till skada på många sätt. I alla fall kan utpressningsrisken ej nonchaleras.

Svenska Dagbladet framhåller också svårigheterna att åstadkomma någon bevisning i fråga om våldtäkt inom äktenskapet eftersom parternas framställning kan väntas gå starkt isär och det sällan torde finnas opartiska vittnen att tillgå. Tidningen angriper också en annan sida av utskottets förslag nämligen frågan om spritförtäring.

Att jämställa med utövande av våld vid sexuella övergrepp — inom och utom äktenskapet — är det enligt propositionen om någon försätter kvinnan i "vanmakt eller annat sådant tillstånd". Utskottet anser att bl. a. spritförtäring, även om den sker med kvinnans samtycke, skall kunna räknas som dylikt försättande i vanmakt, om nämligen kvinnan kommer i "hjälpplöst tillstånd" och mannen otillbörligt utnyttjar hennes situation.

Tidningen påpekar i sin kommentar svårigheten att avgöra om alkoholbjudandet i det enskilda fallet är att anse som grov kriminalitet eller endast led i ett alltför livligt festande där båda villigt har deltagit och omväxlande blivit kärvliga och gramse.

Att moraliskt ogilla det är en sak, att stifta en lag, som i värsta fall kan medföra att någon utan att ha svårt förbrutit sig döms till långvarigt frihetsstraff, är en annan sak.

Tidningen rekommenderar hellre profylaktiska åtgärder i stil med det nyligen diskuterade raggarglagsförslaget där man skall ge polisen möjlighet att skicka hem unga flickor som riskerar att fara illa i sammanhang med raggargängen. Sådana profylaktiska och barnavårdande åtgärder har större värde än straffrättsliga ingrepp.

Dagens Nyheter påpekar en del goda sidor i den nya brottsbalken: ökad kriminalvård i frihet, större betoning av god eftervård, likvärdig plats för nykterhetsvård, ungdomsvård, mentalvård som för kriminalvård etc. För en sådan optimism tvingas man dock bortse från de faktiska vårdsursernas dåliga tillstånd och domstolarnas benägenhet att anse straff efter brottets svårighet riktigare än behandling efter lagbrytarens särart och behov.

I den gamla stridsfrågan om och på vilka grunder man skall kunna sätta 15—17-åringar i fängelse måste justitieministern acceptera att lagutskottet skärpt hans spärregel "särskilda skäl" till synnerliga skäl", som dessutom precisrats något bättre.

Tidningen påpekar också att även den nya lagen i alltför ringa grad bygger på faktiska kunskaper och mera på antaganden.

Det är och förblir en svår förmyndelse att pågående forskning — om ungdomsassocieringens struktur, om effekten av vård inom och utom ungdomsanstalt m. m. — sattes i gång så sent av statsmakterna att den nu spikade brottsbalken, trots vissa obestridliga förbättringar och trots andra förbättringar som kanske skall visa sig skenbara, har måst byggas mer på känsla, tro och tänkande än på välgrundad erfarenhet, vetande, eftertanke och omprövning.

Svenska Dagbladet refererar den debatt om kortvarigt snabbt frihetsberövande för vissa unga lagöverträdare med god prognos som reservationsvis framförts och diskuterats i riksdagen. Den har tidigare prövats i Tyskland såsom Jugendarrest och i England under namnet short sharp shock men man ansåg att vi för närvarande icke bör pröva någonting sådant. Tidningen citerar emellertid hr Gustafsson i Borås, som påpekade att vi har

ingen anledning här hemma att förhåva oss. Vid Jugendarrest förekommer 30 procent återfall och vid

den engelska motsvarigheten 40 procent, medan siffran för våra egna ungdomsvårdsskolor är så hög som 72 procent.

Riksdagen stannade emellertid liksom utskottet för att det skall vara synnerliga skäl för att en lagbrytare under 18 år skall dömas till fängelse.

Även *Ny Tid* efterlyser mera forskning på hithörande områden för att skaffa underlag för beslutet.

Efter den senaste tidens debatt kring prostitutionsproblemet borde det finnas ännu mer anledning än tidigare att efterlysa ordentliga utredningar som underlag för samhällets handlande. Nu börjar man med att konstruera nya paragrafer, innan fältet blivit ordentligt belyst. Det måste vara en bakvänd ordning.

Behandlingen av fyllerister

I samband med antagandet av den nya brottsbalken antog också riksdagen första lagutskottets förslag om en utredning om nya former för omhändertagande och behandling vid gatufylleri. *Svenska Dagbladet* refererar:

Som bekant föreslog redan strafflagsberedningen att nya och mer tidsenliga regler skulle införas på ifrågavarande område; fylleristerna borde föras till särskilda läkarkliniker och där kvarhållas något dygn eller längre alltefter vad som bedömdes medicinskt och socialt lämpligt. Ingenting har emellertid blivit åtgjort. Fortfarande tillämpas det antikverade förfarings sättet med några timmars intagning i s. k. fyllfinka, varefter vederbörande — ofta med svårt bakrus — släpps ut för att klara sig bäst han kan på egen hand.

Det är tillfredsställande att nu äntligen detta omfattande spörsmål skall tas upp till förutställningslös prövning. Enbart i Stockholm omhändertogs varje år 20.000—25.000 personer för fylleri på allmän plats. Enligt vad Stockholms stads nykterhetsnämnd förklarat begås ungefär hälften av fylleriförseelserna av bostadslösa, socialt förkomna återfallsfyllerister. Många av dessa människor är så svårt hemfallna åt

alkoholmissbruk, att de behöver hjälp från samhällets sida. Det är då en dålig hjälp att bara tillfälligt låsa in dem och sedan låta dem — i sitt bedrövlige tillstånd — löpa vind för våg. Ofta har de efter utsläppandet bara en enda tanke, att få en "återställare" — och sedan kan det blott alltför snart vara dags för nästa omhändertagande.

Tidningen citerar också Sveriges läkarförbund, som påpekar att akut förgiftade personer inte bör omhändertas enbart av polispersonal, som inte har kompetens att bedöma förgiftningsgraden, komplikationsrisker, behandlingsbehov etc. Det händer att omhändertagna personer avlider i arresten, vilket i och för sig inte kan läggas polisen till last. Tidningen refererar utländska erfarenheter med kortvarigt omhändertagande i särskilda lokaler i kombination med viss medicinsk behandling, sedan sammankopplad med någon form av eftervård, men den blivande utredningen får överväga utvägar liksom kostnader och personalbehov.

Aftonbladet uppger att vi i landet har 85.000 alkoholmissbrukare registrerade hos nykterhetsvårdande myndigheter, av vilka 50.000 betecknas som socialt missanpassade och 3.000 varje år tvångsinterneras på anstalt. Till detta kommer minst lika många förmodade men oregristrerade missbrukare. En statistisk undersökning har visat att 84 procent av alla våldsbrottsdömda och 54 procent av alla dömda överhuvud taget varit påverkade av alkohol. Antalet för fylleri dömda har ökat med 200 procent i Stockholm, med 60 procent i rikets övriga städer och 0 på landsbygden sedan motboken avskaffades. Tidningen pläderar för ökade resurser för forskning angående orsak till alkoholism och rätt behandling.

Det måste vara individens möjligheter till resocialisering som i första hand beaktas. Allmänprevention får inte innebära att människor bestraffas därför att de super eller att fängelse betraktas som

den lämpligaste vårdformen för dem som begått brott under alkoholistisk medvetenhet. Att det i dag ofta är den enda möjlighet man har att hjälpa alkoholisten att bryta en supperiod och bygga upp ett självförsvar — sådant det nu blir — ger ingen rättvis bild av svensk människovård. Det har lika litet att göra med modern nykterhetsvård som vad alkoholism har att göra med moral.

Fylleriböter

Dagens Nyheter framhåller i en ledare att fylleriböterna icke har någon vettig funktion. De åsamkar polis, åklagare och domstolar mer arbete och medför en skuldbörda som effektivt saboterar alla försök att rehabilitera alkoholisten. I riksdagen har nu begärts en utredning om fylleriböter men lagutskottet låter ännu paragrafen om fylleristrafet stå kvar i den nya brottsbalken och departementschefen säger:

"Även om kampen mot alkoholmissbruket främst bör föras med andra medel, föreligger enligt min mening alltså ett behov att kunna straffa fylleri på allmän plats."

Och tidningen kommenterar:

Varför? Icke ett ords motivering! Motivet kan i alla händelser inte vara omsorg om den allmänna ordningen, eftersom det gott räcker med att "förargelseväckande beteende" är straffbart. Polisens ingripanden mot fylleri grundas på en kunglig förordning från 1841, den som konserverar det medeltida systemet med finkning (utan medicinsk bedömning) och vanligen alltför tidig utsläppning av fylleristerna.

Studenternas sjukförsäkring

Sveriges Förenade Studentkårer har i en skrivelse till Kungl. Maj:t framhållit att studenterna bör sjukförsäkras i samma grad som hemmafruarna. För närvarande är de icke obligatoriskt sjukpenningförsäkrade då de icke har fast inkomst. Sjukdom som tvingar studenterna att vara sängliggande

medför ökade omkostnader för vård, mathämtning etc. och dessutom kan det innebära avsevärt avbräck i studierna med försenat utträde i förvärvslivet. Som ett skydd mot sådant stundom allvarligt ekonomiskt avbräck föreslås alltså en tilläggs-sjukförsäkring med karenstid av tre dagar.

Boxningens dödsruna

Under denna rubrik skriver *Dagens Nyheter* några sanningens ord om den s. k. boxningssportens tragedier.

Två boxare slogs ihjäl på söndagen, visserligen "bara" på Filippinerna. En annan boxare slogs visserligen "bara" medvetenlös i tio minuter, men i Sverige. Från lokalintressets synpunkt är kanske den senare nyheten större än den förra. Men från saklig synpunkt är de likvärdiga: de fogar sig till boxningens snabbt tillväxande syndaregister.

Varför kommer det numera så titt och tätt uppgifter om ihjälslagna eller svårt skadade boxare? Har smällarna plötsligt blivit hårdare, skallarna skörare? Säkert inte. Det går bara inte längre att dämpa uppmärksamheten kring tragedierna, det går inte längre att bortförklara dem som "olycksfall" som egentligen inte hör till pjäsen. Hjärnskakningarna, både de upprepade som gradvis hamrar sönder hjärnans finare funktioner och de svåra som dödar direkt, hör inte bara till pjäsen, utan utgör dess syfte och höjdpunkt och normala effekter. Det är detta som gör skillnaden så stor mellan boxning och sport, även sport av hårdföraste slag.

Tidningen preciserar dilemmat för boxningens företrädare. Det är bara så länge boxningen smakar blod som den ger guld. Om man hyfsar den så sviker publiken. Det är svårt att principiellt göra någon skillnad på det råa trubbiga våldet inom boxningen och slagsmål med skarpa vapen. Kravet på att boxningen skall förbjudas kommer sannolikt att öka i styrka.